

v tomto stavu vykonaný čin vykazuje veškeré pojmové znaky zločinu, že tudíž ten, kdo onen čin předsevzal, měl i zločinnou vůli, t. j. vůli, nesoucí se k uskutečnění dotyčné skutkové podstaty, kterou však mu jako »z l ý« ú m y s l přičítati nelze proto, že si činu toho n e b y l v ě d o m, poněvadž se mu pro úplné opilství nedostávalo způsobnosti, rozpoznati čin ten jako bezprávný a zaříditi své jednání podle správného rozpoznání. Zmateční stížnosti lze tudíž přisvědčiti pouze potud, pokud za předpoklad odsouzení pro přestupek podle § 523 tr. zák. považuje i zjištění pachatelovy vůle náležité k subjektivní skutkové podstatě dotyčného zločinu, tedy zde v ů l e obžalovaného, nesoucí se k uskutečnění skutkové podstaty zločinu k r á d e ž e. Naproti tomu další požadavek zmateční stížnosti, by zároveň zjištěno bylo i pachatelovo v ě d o m í (že páše zločin), přičí se již samé podstatě onoho přestupku, který naopak jest tu právě jen tehdy, jestliže si pachatel n e b y l činu svého v ě d o m. Skutek, vykazující kromě objektivních známek také veškeré subjektivní znaky zločinu, totiž kromě zločinné vůle pachatelovy i ono jeho v ě d o m í, nepřicházel by v úvahu s hlediska skutkové podstaty pouhého přestupku podle § 523 tr. zák., nýbrž zakládal by skutkovou podstatu samého zločinu. Vzhledem k těmto úvahám jsou bezpodstatnými sice ony námitky, jimiž zmateční stížnost napadá rozsudek tvrzením, že není zjištěno v ě d o m í pachatelovo, naproti tomu jest jí však přisvědčiti potud, pokud postrádá v rozsudku náležitého zjištění o pachatelově vůli, čelící k přivlastnění si odcizených věcí. V tomto ohledu neobsahuje rozsudek žádných zjištění a nelze zejména z použití výrazů »odciziti« a »odnítí« ještě usuzovati, že rozsudek těmito výrazy chtěl vyjádřiti, že má za zjištěno i tuto ke skutkové podstatě krádeže náležitou vůli pachatelovu. Pro nedostatek tohoto skutkového zjištění bylo zmateční stížnosti vyhověti, rozsudek jako zmatečný zrušiti a, ježto jde nyní toliko již jen o přestupek, věc přikázati příslušnému okresnímu soudu v Českém Brodě, by ji znova projednal a o ní rozhodl (§ 288 čís. 3 tr. ř.).

Čís. 2590.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Ustanovení § 15 čís. 2 zákona postihuje všeobecné podněcování k individuálně neurčitým trestným činům; pojmu »podněcování« ve smyslu tohoto § odpovídá jakékoliv působení na cit nebo vůli neurčitého počtu lidí, jímž nepřímou má býti v nich vyvoláno rozhodnutí porušovati zákon v jeho ustanoveních o zločinech a o přečinech; nespadá sem výzva (třebas se stala veřejně) určitého vojína k jednání, opodstatňujícímu skutkovou podstatu přečinu porušení kázně podle §§ 145, 146 b), c) voj. tr. zák.; výzva ta nespadá ani pod ustanovení §§ 15 čís. 3, 21 čís. 1 zákona; může však po případě přijíti v úvahu s hlediska přestupku § 314 tr. zák.

Důstojník má právo i povinnost zakročiti, byl-li v jeho přítomnosti spáchán trestný čin a požívá okamžikem zakročení ochrany § 68 tr. zák.; omyl v tomto směru jest skutkovým omylem ve smyslu § 2 e) tr. zák.

(Rozh. ze dne 18. prosince 1926, Zm I 361/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Hradci Králové ze dne 11. května 1926, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle § 15 čís. 2 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n. a přestupkem podle § 312 tr. zák., zrušil napadený rozsudek ve výrocích o vině jako zmatečný, dále ve výroku o trestu a ve výrocích s tím souvisejících a věc odkázal příslušnému okresnímu soudu v Žamberku, by o ní znova jednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost napadá rozsudek nalézacího soudu v celém rozsahu důvody zmatečnosti podle čís. 4, 5, 9 písm. a) a 9 písm. b) § 281 tr. ř. a jest odůvodněna, pokud se týče odsouzení pro přečin podle § 15 čís. 2 zákona na ochranu republiky, již s hlediska čís. 9 písm. a) § 281 tr. ř. Nalézací soud uznal obžalovaného vinným přečinem výzvy k trestným činům podle § 15 čís. 2 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n., kteréhožto přečinu prý se obžalovaný dopustil tím, že veřejně podněcoval vojína pěšího pluku čís. 21 Adolfa T-e k neuposlechnutí rozkazu podporučíka Václava S-a, tedy ku přečinu porušení kázně podle §§ 145, 146 c), 156 voj. tr. zák. Rozsudek nalézacího soudu zřejmě nevystihuje poměr § 15 čís. 2 zákona na ochranu republiky k §§ 5 po případě 9 tr. zák., hledě k činu, který tu může přijíti v úvahu. Ustanovením § 15 odst. druhý zákona na ochranu republiky má být postiženo všeobecné podněcování k individuálně neurčitým trestným činům, a odpovídá pojmu podněcování ve směru tohoto § jakékoliv působení na cit nebo vůli neurčitého počtu lidí, jímž nepřímo má být v nich vyvoláno rozhodnutí porušovati zákon a to v jeho ustanoveních o zločinech a přečinech (viz rozhodnutí nejvyš. soudu čís. sb. 1615, 1744, 1859, 1922, 1961). Ačkoliv závadné výroky obžalovaného byly podle zjištění rozsudku proneseny před zástupem, tedy veřejně, přece jen týkala se výzva obžalovaného, vmísivšího se slovy: »by domů nechodil, když má přes čas« do výstupu mezi službu konajícím důstojníkem a vojínem T-em určité osoby (T-e) a byl těmito slovy T. vybízen, by neuposlechl právě jemu uděleného konkrétního rozkazu svého představeného, by se odebral domů. Nejde tu tedy o případ § 15 čís. 2 zákona na ochranu republiky, nýbrž o svádění ve smyslu § 5 po případě § 9 tr. zák. určité osoby k určitému činu, a to k deliktu vojenskému, kteréžto jednání se trestá (a to za zločin) podle ustanovení § 21 čís. 1 zákona na ochranu republiky jen tehdy, jak zřejmo z nadpisu i doslovu této stati zákona, jde-li o vojenský zločin, kdežto trestní sankce § 15 čís. 3 zákona má místo zase jen, jde-li o všeobecné podněcování neurčitého počtu lidí k individuálně neurčitému vojenskému zločinu (Sb. č. 2127). Nalézací soud zjistil ze spisů brigádního soudu v Hradci Králové, že vojín Adolf T. byl odsouzen pro onen výstup v hostinci, do něhož se obžalovaný vmísil, rozsudkem ze dne 21. ledna 1926 pro přečin porušení kázně podle § 145, 146 b), c) voj. tr. zák., nevyvodil však z toho pro posouzení činu obžalovaného správných právních

důsledků. Dle shora vylíčeného mohl by čin obžalovaného přijíti v úvahu jen s hlediska § 314 tr. zák., vmísil-li se obžalovaný svým chováním do výkonu osoby vojenské jsoucí ve službě za tím účelem, by jí překážel ve vykonávání služby nebo vrchnostenského rozkazu. Nalézací soud však následkem nesprávného pojetí věci neučinil v tomto směru potřebných zjištění, by mohlo býti ihned rozhodnuto, nezbylo proto, než rozsudek zrušiti a věc odkázati k novému projednání na příslušný soud, aniž bylo potřeba obírat se dalšími uplatňovanými důvody zmatečnosti podle čís. 9 písm. b) a čís. 4 a 5 § 281 tr. ř. Než zmateční stížnost jest odůvodněna i co do odsouzení obžalovaného pro přestupek podle § 312 tr. zák. Nalézací soud v této příčině zjistil, že František L., vůči němuž obžalovaný urážlivá slova pronesl, sice uvedl, že tehdy nebyl ve službě, usoudil však dále, že nemůže býti sporu o tom, že důstojník, spáchán-li v jeho přítomnosti trestný čin, má právo i povinnost zakročiti a stává se okamžikem zakročení úřední osobou požívající ochrany zákona podle § 68 tr. zák. Tento úsudek jest správný a opírá se o ustanovení čl. 48 voj. služebního řádu, podle něhož stává se představeným každý vyšší a služebně starší příslušník vojska a četnictva, ujme-li se rozkazování na vlastní zodpovídání. Předpisy ty nejsou však předpisy trestního zákona, takže neznalostí jich lze se omlouvati (§§ 3, 233 tr. zák. úsudkem z opaku). Namítá-li stěžovatel, že se nedopustil přestupku podle § 312 tr. zák., poněvadž prý nadporučík L., jehož urazil, nebyl tenkrát ve službě a nestal prý se úřední osobou tím, že se následkem nahodilé přítomnosti v hostinci účastnil zákroku proti obžalovanému, uplatňuje, že mu ony předpisy nebyly známy. Není proto jeho námitka vzhledem k předpisu § 2 e) tr. zák. bezvýznamnou, odsoudil-li ho soud pro onen přestupek, nezjistiv, zda obžalovanému byly dotyčné předpisy známy. Pro nedostatek skutkových zjištění v tomto směru bylo proto odůvodněné zmateční stížnosti vyhověti, napadený rozsudek podle § 288 čís. 1 a 3 tr. ř. zrušiti a odkázati věc i v tomto směru k novému projednání a rozhodnutí na nyní příslušný okresní soud v Žamberku, aniž třeba obírat se dále uplatňovanými zmatky, zejména důvodem rozporu rozsudku se spisy.

Čís. 2591.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

»Hanobením« jest každé úmyslné snížení (zlehčení) vážnosti republiky, vyznačující se tím, že je samo sobě účelem; nelze je omeziti jen na vinění z opovržlivých vlastností a smýšlení; pod ustanovení § 14 čís. 5 zákona nespadá každé hanobení republiky, nýbrž jen takové, které se stalo způsobem surovým nebo štvavým, t. j. bylo-li k němu použito hrubých prostředků (ostrých výrazů, překroucených skutečností) nebo může-li míti v zápatí vyvolání nepřátelského smýšlení proti státu.

Hanobení republiky líčením jí jako státu policejní libovůle a ostouzením jí před cizinci v pohraničním lázeňském místě; podmíněný odklad trestu je tu s hlediska § 35 zákona vyloučen.

(Rozh. ze dne 18. prosince 1926, Zm I 475/26.)